

Most Magyarul!

Hongarije Magazine Toerisme Special

Dromen, durven, doen
in Hongarije

Fietsen
langs de Tisza
in Hongarije

Een blijde en tevreden patiënt vertelt Naar de tandarts in Hongarije

Het nuttige met het aangename...

Een paar jaar geleden maakte ik in een tandartspraktijk in Den Haag kennis met tandarts Dr. Huba Kis-Márton. Omdat ik al in mijn kindertijd diverse negatieve ervaringen had gehad met tandartsen en met ook nu weer de nodige vruchteloze tandartsbezoeken achter de rug, wendde ik mij in uiterste wanhoop tot hem. Hij was tandarts nummer zeven, maar de eerste bij wie ik me op mijn gemak voelde. Begripvol en duidelijk legde hij me uit wat voor mogelijkheden ik had om een gezond en esthetisch gebit te krijgen. Momenteel is hij leidinggevend tandheelkundig specialist en orthodontist bij Egressy Dental in Budapest. Een paar maal per jaar reis ik terug naar Hongarije en breng dan ook een bezoek aan deze vriendelijke en gezellige tandartspraktijk. Ik ben nu helemaal af van mijn angst voor de tandarts en heb meer het gevoel dat ik bij een kennis op bezoek kom met wie ik een goede band heb en bij wie het goed toeven is.

Het maken van een afspraak met tandarts Kis-Márton verloopt altijd uiterst soepel, ik kan een paar weken vooruit plannen. Hij is flexibel, ongedwongen en zeer gewetensvol, goed onderlegd in zijn vak en haalt het beste uit zichzelf.

Dr. Kis-Márton rondde in 2006 zijn opleiding af in Marosvásárhely (Transylvanië) en kreeg in hetzelfde jaar aan de Semmelweis-universiteit zijn accreditatie voor Hongarije.

Hij is gespecialiseerd in cosmetische behandelingen en houdt zich bezig met kinder- en volwassenenorthodontie, alsmede met de vervaardiging

van esthetische tandvervangingen (metaallose vullingen, zirkonen kronen, porseleinen kronen).

Hij spreekt uitstekend Hongaars, Engels en Roemeens, redelijk Duits en een heel klein beetje Nederlands. Hij doet veel aan nascholing en brengt nieuwe technieken in de praktijk. Hij is lid van het Internationale (Europese en Amerikaanse) genootschap voor orthodontie en neemt regelmatig deel aan congressen van dit instituut.

Ik beveel Dr. Kis-Márton graag aan, zowel voor kinderen als voor volwassenen, want wat je ook voor problemen hebt aan je gebit, Dr. Kis-Márton weet raad en gaat voor je op zoek naar de beste oplossing!

Krisztina B.

Dr. Huba Kis-Márton
1149 Budapest, Egressy út 23-25.
Mob: +36 20 450 8522
www.egressydental.hu
Spreekuur op afspraak,
ook in het weekend

Hongaars leren?

Bel de **Hongaarse School**:
023 538 94 61 of mail naar
Hongaarseschool@gmail.com

In onze eigen lesruimte geven wij cursussen Hongaars in kleine groepjes en individuele taaltrainingen, waarbij persoonlijke aandacht centraal staat.

Zoekt u een cursusboek? Denk dan aan onze beginnerscursus **Beszélj Magyarul!** (met CD). Wilt u alles van het Hongaars op een rijtje? Bestel dan **Kort overzicht van de Hongaarse Grammatica**.

Ook uw adres voor (beëdigde) vertalingen, tolkwerk, Nederlandse les voor Hongaren en cursusmateriaal. www.hongaarseschool.nl

Actieve Vakanties
mountainbike trainingen/clinics
www.voordelighongarije.eu

Rondreizen:

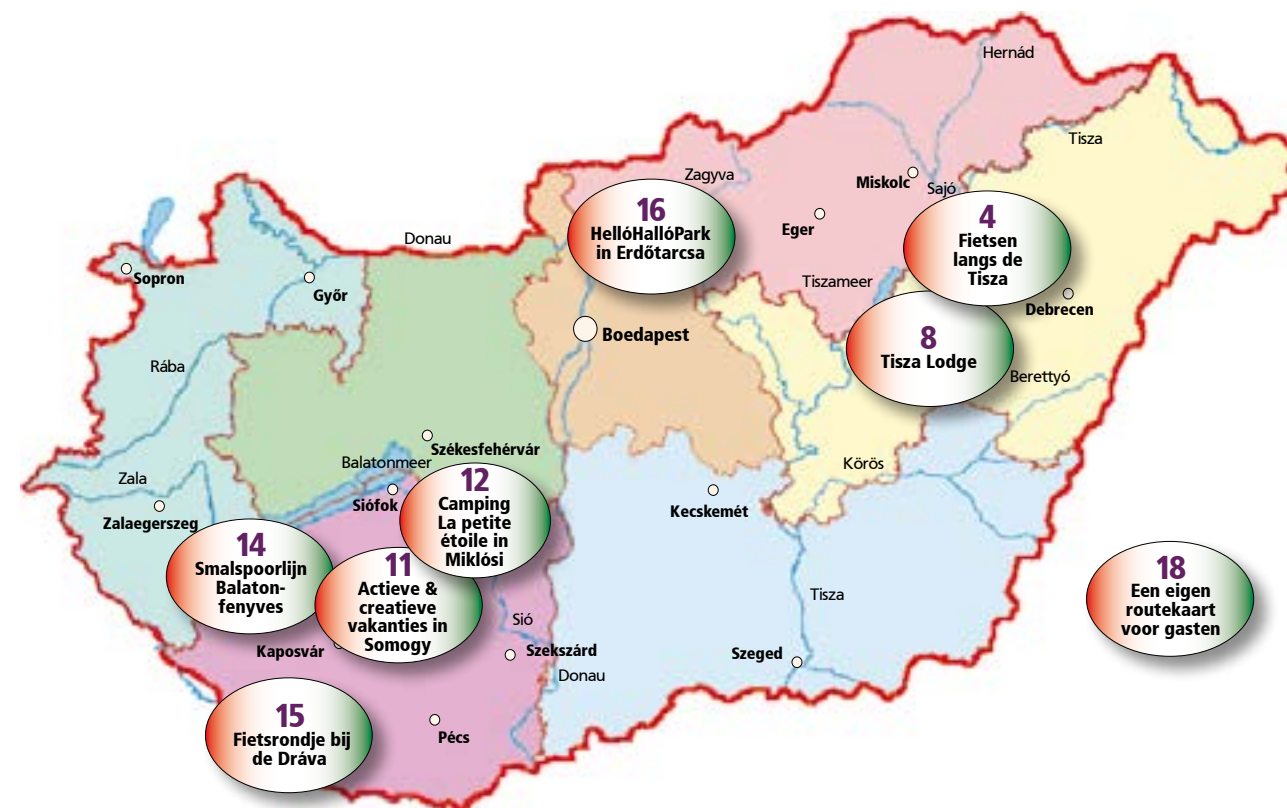
- Buitensport
- Mountainbiken
- Wandelen

13 dagen op 4 verschillende locaties
Vanaf €750,- p.p.

Kampen:

- Buitensport
- Mountainbiken
- Wandelen

7 dagen op één locatie
Vanaf €150,-

Most Magyarul! Hongarije Magazine

Al 20 jaar een magazine over Hongaren en Hongarije, over leven in Hongarije en over de Hongaarse taal en cultuur

Voor u ligt de vierde **Toerisme Special** van uitgeverij Hongarije Magazine. Als abonnee krijgt u hem gratis bij uw **Most Magyarul! Hongarije Magazine**. Verder wordt deze Toerisme Special in 2016 en begin 2017 overall uitgedeeld bij concerten, op markten en beurzen en bij tal van andere evenementen.

Deze uitgave staat vol vakanties en vakantieprojecten van Nederlanders en Belgen in Hongarije. Zij hebben veelal hun hart ge-

volgd en zijn vertrokken. Anderen zochten en vonden hun 'droomhuis' in Hongarije en wilden er meer mee doen en er doorverhuur en de organisatie van activiteiten ook anderen van laten meegenieten. Tot slot is er ook nog een grote groep die in Hongarije is gaan pionieren. Hoe het al diegenen vergaat? Ook daar kunt u in **Most Magyarul! Hongarije Magazine** regelmatig over lezen. Maar ook brengen wij reportages over Hongaarse concerten en evenementen in Neder-

land en Vlaanderen, over Hongaarse kunst, muziek en literatuur en over Hongaarse 'zaken'. Tal van rubrieken zorgen voor een afwisselend geheel: Moment voor een monument, Ontdek je plekje, de Hongaarse keuken, Kroniek, een tweetalig Sprookje en informatie over Hongaars leren en nieuw cursusmateriaal. Ook markante Hongaren én de Hongaarse gebieden buiten Hongarije komen bij ons volop aan bod!

Kellemes olvasást! Veel leesplezier!
Edwin van Schie

Colofon

Deze Toerisme Special is een bijlage bij **Most Magyarul! Hongarije Magazine**. Alle abonnees krijgen hem samen met voorjaarsnummer 74/2016. Daarnaast is deze Special gratis verkrijgbaar bij evenementen, bij adverteerders en bij toeristische informatiecentra. Extra exemplaren zijn tegen zeer lage handlings- en verzendkosten ook aan te vragen bij de uitgeverij. Onze reguliere uitgave **Most Magyarul! Hongarije Magazine** is een deels tweetalig, intercultureel tijdschrift over Hongarije en de Hongaarse taal en cultuur vanuit Nederlands-Vlaams perspectief.

Redactie
Edwin van Schie

Foto's: Archief, medewerkers, adverteerders

Uitgeverij Hongarije Magazine
Eksterlaan 230, 2026 XM Haarlem
Tel. + 31 23 538 94 61
info@mostmagyarul.nl

www.mostmagyarul.nl
Evenementen: www.hongaarsconcert.nl

Abonnementen
U abonneert zich op **Most Magyarul! Hongarije Magazine** door ons een briefje of mailtje te sturen en uw betaling over te maken tgv Hongarije Magazine op IBAN nr. NL34 INGB 0007 4640 43. (LET OP: graag bij mededelingen OOK vermelding van juiste naam- en adresgegevens.) Een abonnement kost € 21,- per jaar. In Vlaanderen: Bank v/d Post, IBAN BE19 0000 9407 1812 tgv Hongarije Magazine.

ISSN 1385-5441

Coverfoto
Angelie Witjes

Fietsen langs de Tisza

Advertenties
U adverteert al vanaf € 45,- (1/16 pagina voor particulieren en kleine organisaties) Vraag naar onze overige tarieven en mogelijkheden via het webformulier op www.mostmagyarul.nl of via info@hongarijemagazine.nl.

© Hongarije Magazine, Haarlem
Overname van artikelen - in welke vorm dan ook - zonder schriftelijke toestemming van de uitgever is niet toegestaan.

Voorafgaand aan de hier beschreven trip langs de Tisza fietsen Angelie Witjes en Pieter Biezenaar van Passau via Wenen naar Boedapest. Daar namen zij de trein naar Tokaj. Over de fietstroute van Passau langs de Donau naar Budapest publiceerden wij in onze Special van 2013 al een uitgebreid artikel, nu ook te vinden op mostmagyarul.nl

Van Tokaj naar Szolnok: langs de Tisza en over de poesta

Fietsen langs de Tisza

Start op station Keleti, Budapest

Opmerkelijk: de dame achter het loket vraagt naar onze leeftijd. Dan blijkt dat Pieter, die 65 is, gratis mag reizen. In Hongarije hanteert men een enorme diversiteit aan tarieven: blinden, doven, asielzoekers. Noem maar op. En ouden van dagen dus. Na een comfortabele reis van ca. drie uur aan een stuk stappen we uit in Tokaj, rustig stadje aan de Tisza dat veel wordt bezocht door wijnliefhebbers.

In de trein zagen we ze al, wat onschuldige onweerswolkjes waarvan we niet konden inschatten of ze kwaad konden. Amper hebben we ons boeltje staan of het gaat regenen. Gestaaag zoals dat heet. Dan uit het niets plotsklaps donder en bliksem gevolgd door een hoosbui die keihard neerklettert op ons Coleman-tentje. Maar daar blijft het niet bij. Alras verandert de regen in hagel. Stenen als eieren zo groot. Vanuit onze schuilplaats kijken we toe hoe de camping verandert in een meer. Takken breken af als lucifers, bomen vallen om met donderend geraas. In de verte vliegen de professioneel in de grond geklonken partytenten als parapluutjes door de lucht. Nee, dat tentje van ons zal het vast niet redden, maar veel erger

is de schade aan de camping! Wat verderop staat de lieve campingbaas te roepen dat we naar binnen moeten komen, maar dat doen we liever niet. Het afstandje van een meter of 30 zou ons doorweken. Wij zitten hier maar mooi knus in ons kookhuisje. Dat is zo mooi aan kamperen in Hongarije: op vrijwel elke camping staan huisjes waar je overdekt en rechtop kunt koken. Je hebt exemplaren met alleen een stenen aanrecht

tot de hele luxe met kookplaten en al. Deze heeft een aanrecht, magnetron en een koelkast. Voor ons, oudere kampeers, is dit ideaal.

Het noodweer duurt ongeveer een half uur. De campingbaas, die zich werkelijk zorgen om ons heeft gemaakt, komt daarna meteen naar ons toe en gaat de modder bij het huisje wegbezemen. En dat terwijl de chaos op de camping enorm is! Dus pak ik ook maar een bezem en zo zijn we een poosje bezig met deze zinloze actie, glimlachend naar elkaar terwijl hij me ondertussen probeert te vertellen dat deze camping vroeger van hem was. Hij wijst zijn kleinkinderen aan en zijn dochter die nu de camping runt. Zij heeft inderdaad andere prioriteiten dan stoepje vegen... Ons tentje houdt het wonderwel.

De fietstoer

Ons plan is de Tisza te volgen tot Szolnok. Ter hoogte van Tiszacsege willen we oostwaarts fietsen naar Hortobágy om daarna terug te keren naar de rivier. In de streek rondom Hortobágy kun je de poesta bekijken zoals die er ooit uitzag. Dit Nationale Park is opgenomen op de lijst van het Werelderfgoed.

We fietsen over lange eindeloze dijkwegen met weinig verkeer. Saai? Nee. We zien heel

veel vogels: onder andere ooievaars en vele roofvogels. Maar ook reeën en van dichtbij een vos. En dan al die verschillende soorten bloemen en vlinders! We zien soorten die bij ons niet voorkomen, bijvoorbeeld de weerschijnvlinder. De Tisza zien we niet. Die blijft verscholen in het groen. Af en toe stappen we af en banen ons een weg door smalle paadjes naar de oever van de rivier waar het is vergeven van heel veel gifgroene kikkers.

In Polgár blijkt de camping die we op het oog hebben nog niet klaar. Een ploeg met bouwvakkers is keihard aan het werk om de camping vermoedelijk nog voor de schoolvakantie te kunnen opleveren. Wij mogen blijven en dat is maar goed ook want een alternatief is er niet. Veel overnachtingsmogelijkheden kom je in deze streek niet tegen.

Nadeeltje: we mogen gebruik maken van de toiletten in de naastgelegen termálfürdő (thermaalbad), maar het complex is om 19.00 uur gesloten. Dat wordt kuitje graven in de bosjes... De volgende dag worden we niet alleen wakker op een bouwplaats, ook de plaatselijke kinderopvang blijkt gehuisvest op deze camping die nog geen camping is. Schattige kindjes zitten in een kringetje boterhammetjes te eten en zingen poesje mauw in het Hongaars. Opnieuw volgen we het fietspad over de

dijk, waar behalve wij niemand fietst. Wel af en toe een auto, die steeds helemaal aan de kant gaat. Zorgeloos is onze trip niet. Al vanaf Wenen kampen we met hardnekkige fietspech. In de band van Pieter zit iets raars waardoor hij steeds lek rijdt. Voor de zoveelste keer maar weer op de kop met dat ding en de band eraf. De camping in Tiszacsege

is wel open en heeft ook een termálfürdő. Niets is fijner dan zo van de fiets met je vermoeide spieren het hete water in plonzen. Alleen al hierom is Hongarije een ideaal fietsland! De fietsmaker in het dorp kan ons niet helpen aan de juiste buitenband. Wel kunnen we hier onze voorraad reservebinnenbanden aanvullen.

Naar de poesta

Nu is het moment om de rivier rechts te laten liggen en oostwaarts te gaan. Van de poesta had ik me eigenlijk geen voorstelling gemaakt. Gras ja, maar wat zou daar nou zo bijzonder aan zijn? Eenmaal midden op de poesta is deze ervaring zonder meer overweldigend te noemen. Woorden kan ik er niet voor vinden. Hoe moet je ze beschrij-

Tekst · Angelie Witjes

Foto's: Angelie Witjes & Pieter Biezenaar

ven, al die verschillende kleurschakeringen? Van fluoriserend geel tot zachtgroen. Het is echt van een ontroerende schoonheid. Deze leegte, het doet wat met ons. Terwijl we ons helemaal alleen wanen op de uitgestrekte poesta komt opeens een taneloze man aan rammelen op een fiets die met touwtjes bij elkaar wordt gehouden. **Jó napot**, klinkt het vrolijk en weg is hij weer. Waar zou die nou naar toe gaan? Maar dat vraagt hij zich misschien ook van ons af. Aan het eind van de dag zeggen we tegen elkaar: dit was het wel, mooier wordt het echt niet! Maar dat is niet zo, want we hebben nog een dag over de poesta te goed. In **Hortobágy** kijken we 's avonds op een terras, waar een groot TV-

scherm geplaatst is, naar voetbal. Nederland tegen Spanje. Het doet ons goed te zien hoe de Hongaren Nederland aanmoedigen. Komende zomer is het andersom! Maar de prachtige poesta heeft een keerzijde, zo blijkt de volgende dag. We zijn verdwaald. De paadjes die keurig als een stippelijntje op de kaart in de fietsatlas staan, zijn weg. Ze zijn overwoekerd met gras, of hebben misschien nooit bestaan. Eigenlijk willen we naar **Tiszafüred**, maar het minuscule kerktorentje heel in de verte is niet van dit stadje. Toch koersen we daar op af. Wat moeten we anders? Het is tot aan de verre horizon gras, gras en nog eens gras en oriëntatie nul. Het kerktorentje blijkt van **Egyek**. Hier is geen camping of andere accommodatie. Dus steken we met het pontje de Tisza over naar **Tiszadorogma** waar weliswaar een camping op de kaart staat getekend, maar waarvan ik vermoed dat die niet meer bestaat, omdat er op internet geen informatie over te vinden was. En mijn vermoeden blijkt te worden bewaarheid...

Gastvrij

We dwalen door het dorpje waar verder niks is. Aan een paar mannen die aan het klussen zijn vragen we of hier misschien een hotel in de buurt is. Het antwoord weten we eigenlijk al. Maar een van de mannen kent iemand die een huis heeft dat hij verhuurt. Geen probleem. Hij legt direct contact met deze persoon en vraagt ons even te wachten in de tuin. Daar zit zijn moeder die meteen op de proppen komt met een schaal van die heerlijke Hongaarse zoute koekjes. Ze lacht

wat verlegen want ze spreekt geen Engels of Duits. Zo zitten we een poosje bij elkaar koekjes te knabbelen, terwijl haar zoons om de beurt komen zeggen dat ze helaas geen tijd hebben om er bij te komen zitten. Grappige situatie en hartverwarmend zoals deze lieve mensen ons probleem helemaal overnemen. De man met het huis arriveert en brengt ons iets buiten het dorp naar een kast van een huis waar wij voor een luttel bedrag mogen overnachten. Uit de vriezer haalt hij een grote pan zelfgemaakte vissoep die we helemaal op mogen eten. De man verdwijnt en als even later zijn vrouw arriveert om de bedden op te maken, hebben we het gevoel dat we dromen. Hoe kan dit? Zij wil er niet van weten dat we onze eigen slaapzakken gebruiken. De vissoep is de lekkerste die we ooit aten.

Tiszameer

De volgende dag voert de route langs het Tiszameer. In tegenstelling tot de dijkwegen waar we niemand zijn tegengekomen wordt hier wel gefietst. Het Tiszameer ligt er glad als een spiegel bij. Geen motorboten zien we. Alleen wat kleine zeilbootjes. Het is warm en het water is heerlijk als ik bij een strandje ter verkoeling een stukje ga zwemmen. Een interessant artikel over het Tiszameer kun je lezen in de *Most Magyarul!* nr 42 uit 2008 (en www.mostmagyarul.nl). In **Kisköre** fietsen we eerst de camping voorbij die onzichtbaar achter de dijk ligt. We bekijken de grote stuw die hier is gebouwd. Het Tiszameer is immers geen natuurlijk meer maar een stuwwaard.

We kamperen achter de dijk op de kleine camping waar we vreemd genoeg niks hoeven te betalen, terwijl toch alles picobello voor elkaar is. Douches, toiletten, alles werkt en alles wordt schoongehouden.

Omdat we ook vandaag weer tweemaal de band hebben moeten plakken is een bezoek aan de fietsmaker van **Kisköre** meer dan noodzakelijk. 's Maandags om 9.00 uur zijn wij de eerste klanten. Het is zaak een nieuwe buitenband te vinden want er zit een of andere splinter in die we er niet uit krijgen. De fietsmaker heeft heel veel banden. De goede band lijkt er niet bij te zitten, maar hij doet z'n best en legt er toch een nieuwe op. Dan, als hij de band aan het oppompen is PANG! Binnen- en buitenband kapot. Even paniek want hij heeft onze maat binnenband niet op voorraad, maar gelukkig hebben wij ingeslagen bij de vorige fietsmaker.

Vol goede moed gaat hij een andere band zoeken. Maar dan grijpt zijn baas, die het hele gedoe op afstandje heeft gadeslagen, in. Naar zijn idee heeft deze gekkigheid lang genoeg geduurd! Hij geeft even wat korte aanwijzingen en hup de oude band er maar weer op en opgehoepeld. Er moet gewerkt worden want dit is eigenlijk een automontagebedrijf. 'Onze' fietsmaker maakt een verontschuldigend gebaar. Als we wegfietsen zwaait hij ons na.

Slot

Onze laatste etappe voert naar **Szolnok**. We verlaten het prachtige Tiszameer en gaan weer via dijkweggetjes zuidwaarts. Hier is het pad nog niet overal geasfalteerd. Af en toe moeten we even van de dijk af een andere route zoeken omdat men bezig is stukken dijk te asfalteren. Dat juichen we alleen maar toe. Deze streek is zeer de moeite waard om geschikt te maken voor fietstoe-risme. **Szolnok** is een gezellige stad waar we kunnen shoppen en onze voorraad campinggas aanvullen. Op de camping staan we naast een gezels-

schap dat met paard en wagen op reis is. Het zijn echte artiesten zoals ze er uit zien met hun hoeden en lange leren jassen. Hun zwarte paarden glanzen prachtig in de zon. Als ik een praatje maak blijkt dat zij onderweg zijn naar **Hortobágy** om daar een demonstratie te geven met hun paarden. Zij zullen om 4.00 uur 's nachts alweer vertrekken.

Jammer dat wij dit tijdens ons bezoek aan **Hortobágy** zijn misgelopen. Ik had graag zo'n show bijgewoond.

De volgende dag reizen we terug naar Boedapest. Bij het kopen van onze treinkaartjes + fietstickets trekt de vrouw achter de kassa wel een heel verbaasd gezicht. Huh, jullie denken toch niet...? Ze komt helemaal achter het loket vandaan om te kijken welke (motor) bikes wij van plan zijn mee te nemen in de trein. **Ah, kerékpár!**

Op ons aankomststation **Keleti** is de cirkel

weer rond. Het was een prachtige week waarbij vooral het fietsen over de poesta een onvergetelijke ervaring was. ■

Nawoord

De band is uiteindelijk vakkundig gerepareerd door super-fietsmaker **Brin Garázs** gevestigd op de heuvel van **Szigliget** met prachtig uitzicht over het **Balatonmeer** (ook B&B). Hij zag het meteen: velgint kapot.

Onze eindconclusie over Hongarije fietsland is een volmondig **Ja!** Je vindt er de rust en ruimte om over landweggetjes te fietsen waar nauwe-

lijks verkeer is. Zelfs zie je daar nog regelmatig paard en wagen rijden. Er is heel veel natuurschoon. Doorgaande wegen met autoverkeer moet je zien te mijden. Sommige wegen hebben asfalt dat aan de zijkant opbult waardoor je als fietser gevaarlijk ver naar links moet. En er zijn veel kuilen. De Hongaren die wij tegen zijn kwamen, waren zonder uitzondering aardige, hulpvaardige mensen. Geld voor een geboden dienst wordt nauwelijks geaccepteerd, terwijl wij er met onze met gadgets volgepropte **Kogamya**'s toch niet arm uitzagen. Als jouw probleem niet 100% is opgelost nemen ze geen geld aan, zo simpel is dat.

Je verplaatsen per trein met fiets gaat heel goed. In regionale treinen kan de fiets tegen betaling mee. En waar je in Nederlandse treinen soms geïrriteerde blikken ontmoet als je teveel ruimte inneemt, hebben we hier louter hulp ondervonden bij het in- en uitladen van onze bagage. Een keer een hele coupe die in de benen sprong bij onze bestemming (ook stukje eigenbelang natuurlijk: door ons gekluns, zeker waar een hoge instap is, zouden we de boel aardig kunnen vertragen).

Afstand: ca 325 km verdeeld over 6 fietsdagen. **Overnachtingen:** Tokaj, Polgár, Tiszacsége, Hortobágy, Tiszadorogma, Kisköre, Szolnok, op campings en particulier. Campings die op de kaart vermeld worden blijken soms niet meer te bestaan of nog niet open.

Hoogteprofiel: helemaal vlak, voor iedereen te doen.

Fietstoer Tokaj-Szolnok

Kaartmateriaal: fietsatlasjes van Frigoria:

Tisza-Tó, Hortobágy Schaal 1: 80.000

Kerékpárturak, fietsatlas Hongarije. Schaal 1: 250.000. Ook diverse kaarten van Tiszameer en Nationaal park Hortobágy te koop: zie www.mostmagyarul.nl.

Uitrusting en materiaal

- Hybride fietsen met low riders. Aan te raden om naast reserve-binnenband tevens een opvouwbare buitenband mee te nemen. Fietsmakers zijn er genoeg, maar banden zijn niet overal even goed verkrijgbaar. Neem (vooral op de poesta) voldoende water mee. Wij nemen standaard 4 gevulde bidons mee.
- Waterdichte tassen van Ortlieb.
- Lichtgewicht tankjes campinggas, in middelgrote steden goed verkrijgbaar. ■

Angelie en Pieter zijn een jaar later langs de rivier de Dráva gefietst. Het verslag van die tocht verschijnt in *Most Magyarul!* Hongarije Magazine 74, voorjaar 2016. ■

Tisza Lodge

Patrick & Anita

Tisza Lodge in het oosten van Hongarije is voor vele Belgische, Nederlandse, maar ook Ierse en Duitse toeristen de eerste aangename kennismaking met Hongarije. De eigenaren Patrick en Anita beperken zich immers niet tot het leveren van bed en ontbijt aan hun B&B-gasten, maar geven hun à volonté uitleg, tips, praktische aanwijzingen, brochures, kaarten én een handige ansichtkaart met de eerste woordjes Hongaars mee. 's Zomers hebben ze de handen vol en is er maar weinig tijd om zelf te genieten van Hongarije. Maar dat halen ze ruimschoots in als het er in de herfst en de lente wat rustiger aan toe gaat in de Tisza Lodge en ze er zelf af en toe op uit kunnen. Onze lezeres Ariane De Borger uit Antwerpen neemt u mee naar Tisza Lodge en omgeving.

Hongarije was een toevalstreffer. In 2009 waren bij het zoeken naar een vakantiebestemming toevallig op de site van de Tisza Lodge terechtgekomen en dat zag er allemaal geweldig uit. Hongarije? Waarom ook niet, we zijn er nog nooit geweest! Maanden later landden we in Boedapest, haalden de huurauto op en begonnen aan een flinke rit naar het oosten. Met hoe langer hoe minder Engels en hoe langer hoe meer Hongaars naast de snelweg. Tekst waarin we geen enkel herkenbaar woord vonden. En als we er al eentje dachten te vinden, bleek later dat we compleet fout zaten. Onze Hongaarse vrienden en kennissen liggen in een deuk als we vertellen dat we toen vonden dat er

in Hongarije wel érg veel bedrijfsautootjes van ongediertebestrijders rondreden. Zo met strepen en veel fluorescerende tekst. Alleen stond er in plaats van 'Rentokill' bij ons hier **Rendőrség** op, vast een Hongaarse vertaling. Tja!
Anita en Patrick van de Tisza Lodge gaven ons een snelcursus Hongarije/Hongaars voor dummy's en dat is voor een eerste kennismaking met het land van onschatbare waarde. In Boedapest trek je je dan wel uit de slag met Duits en/of Engels, maar in het oosten ligt dat anders en worden drempels een pak lager als er iemand is die reserveringen voor je maakt of vertelt wat waar te vinden is. Hun service gaat ver: in een aantal restaurantjes in de buurt wordt

dankbaar gebruik gemaakt van menukaarten die door Patrick in het Nederlands vertaald zijn.

Meer dan een plas water

In maart is het tien jaar geleden dat de voormalige verpleegster en de oud-militair na een zoektocht die hen tot in Zuid-Afrika bracht, aan een Bed & Breakfast in **Tiszaderzs** begonnen. Sindsdien hebben ze al een pak Belgen, Nederlanders, Duitsers, Fransen en zelfs leren wegwijs gemaakt in hun nieuwe vaderland. Heel vaak kregen die gasten de smaak te pakken en bleven ze terugkomen naar de stemmig verbouwde graanschuur, niet zelden omdat ze ook een stekje in dit prachtige land wilden...

Hongarije voor dummy's en 'addicts'

's Zomers zitten we altijd zo goed als volgeboekt,' vertelt Anita. 'En dan hebben we de handen meer dan vol. In de lente en de herfst is het veel rustiger. Dan krijgen we vogelliefhebbers op bezoek, die de trekende kraanvogels willen spotten, wandelaars en fietsers, Boedapesters die de rust en de natuur opzoeken.' Al wachten er ook een hoop klusjes waarvoor in het drukke seizoen geen tijd was, ze kunnen in de tussenseizoenen er zelf ook eens op uitgaan en genieten. 'Er is zoveel dat je hier in de

rustige seizoenen kan doen,' zegt Patrick. 'We proberen wat adresjes uit, die we dan later aan onze gasten kunnen aanraden. En we wandelen en fietsen veel, maken wel eens een boottochtje.' 'Het Tiszameer is niet zomaar een grote plas water,' vult Anita aan. 'Het is een wirwar van eilandjes en waterwegjes. Fietsend over de dijk krijg je dus om de haverklap weer een ander tafereel te zien, eerste verras je een reiger bij zijn lunch, dan vliegt een buizerd op. Ook boottochtjes zitten daarom vol verrassingen: een beverburcht, zwanen met kleintjes bij zich en de felblauwe flits van een ijsvogel die over het water scheert.'

Hungarosaurus om de hoek

Ook het ecocentrum in **Poroszló** raakt Anita nooit beu. 'De uitkijktoren van waarop je een prachtig uitzicht hebt over het gebied, de imposante aquaria, terraria en buitenperken met wat er allemaal in en rond het meer leeft: daar raak je niet snel op uitgekeken. Het ecocentrum is een toeristische attractie die helemaal past bij wat onze

gasten hier zoeken: geen schreeuwerige toestanden, maar ontspannen, duurzaam en gretig genieten van de omgeving en van de prachtige natuur. Het is de bedoeling van de overheid dat er in elk dorp bij het Tiszameer een toeristische trekpleister komt, die qua aanpak in het verlengde ligt van dat ecocentrum. **Abádszalók** en **Kisköre** hebben met hun uitgebreide en goed uitgeruste stranden al een toeristische troef, in **Tiszafüred** is het onthaalcentrum voor fietsers nu bijna voltooid. Alleen al de knappe architectuur ziet er veelbelovend uit, ik ben benieuwd of het de fietstochten rond het meer nog aangenamer kan maken. In **Sarud** komt er een visserijmuseum bij en in ons eigen dorp **Tiszaderzs** wordt nu volop het **Dino-park** aangelegd. Het wordt een wandelparcours langs replica's van dinosaurussen, met speciale aandacht voor de **Hungarosaurus**. Leuk is dat, zo'n extra toeristische troef vlakbij!

Lekker eten, zalig baden

In de bijna tien jaar Hongarije hebben ze een en ander zien evolueren. 'In ons eigen dorp kregen we een geweldige burge-meester,' vertelt Anita. 'Een vrouw die letterlijk met géén geld – het dorp was failliet –, maar met veel inventiviteit en nuchtere aanpak Tiszaderzs nog fraaier, aantrekkelijker en weer financieel gezond heeft ge-

maakt. Wat we ook merken, is dat er veel meer echt goede restaurants bijkomen in de regio. In **Debrecen** en **Eger**, maar ook bijvoorbeeld in Tiszafüred en zelfs in het naburige dorp. Zaken waar je naar Belgische (en Nederlandse) normen ontzettend weinig betaalt voor erg lekker eten. Ook een mooie verbetering: in **Bereksfürdő** zijn de meer dan honderd jaar oude thermaalbaden grondig vernieuwd en is er bijgebouwd. Het is er nu nog zaliger baden dan vroeger: heerlijk! Weet je, soms gaat het wat langzaam naar onze zin, maar het wordt hier almaar mooier en interessanter.

Geen heimwee

Niet alleen in het dorp zijn de twee Belgen goed ingeburgerd, ook de relaties met de regionale dienst voor toerisme, de plaatselijke restaurantuitbaters en ondernemers zitten goed. 'Een tijdje geleden kregen we een bedankje van de mensen van de waterboulevard in Poroszló, omdat zoveel van onze gasten dat gaan bezoeken. Dat deed plezier, natuurlijk,' glundert Anita. 'Maar eigenlijk vinden we het vanzelfsprekend dat we interessante attracties, uitstapjes en zo in de regio aanbevelen, daar maken we het verblijf van onze gasten nog aangenamer mee. Met dat in ons achterhoofd hebben we ook een samenwerking opgezet met

Tisza Lodge in Tiszaderzs, Hongarije

een van de grote wijnhuizen in Eger, zodat we een aantal van de **Egri Korona**-wijnen kunnen aanbieden. En we hebben een klein aanbod van ambachtelijke streekproducten, die gasten hier kunnen kopen om thuis nog wat na te genieten van hun Hongaarse vakantie! En hebben ze zelf geen last van heimwee naar hun geboorteland? 'Bijzonder weinig,' lacht Anita. 'Natuurlijk missen we soms familie en vrienden die daar achtergebleven zijn, maar intussen is een aantal van hen ook al verslingerd geraakt aan Hongarije en komen ze ons hier opzoeken. En tijdens onze winterstop van half november tot half maart vliegen of rijden we af en toe richting België. Maar we betrappen onszelf er almaar vaker op dat we blij en opgelucht zijn als we weer in Tiszaderzs terugkeren en de files, het slechte weer en stress achter ons kunnen laten. **You are now entering a stress free zone**, dat bordje dat we hier bij de inkom gezet hebben, dat geldt dus ook voor ons!' ■

Toeristische kaart

Sinds enige jaren organiseert Uitgeverij Hongarije Magazine een gezamenlijke Hongarije-stand op de jaarlijkse Fiets- en Wandelbeurs (sinds dit jaar in de Jaarbeurs). Omdat veel bezoekers gek genoeg toch enige problemen hebben met de topografie van Hongarije ("en waar is dan die Donau...") heeft de uitgeverij in 2014 zelf een **gratis Toeristische kaart** op de markt gebracht. Op de kaart konden toeristische bedrijven, campings en andere accommodaties een vermelding krijgen bij hun lokatie of dorpsnaam met hun eigen bedrijfsnaam of websitenaam én een link naar een informatief tekstblok op de achterzijde. Die zijde bevat verder tal van leeswaardige korte artikeltjes over wandel- en fietsbestemmingen en diverse tips en nieuwtjes. Opgevouwen past de kaart in ieders binnenzak of borstzakje! Zo is Hongarije altijd binnen handbereik! In 2017 komt er een vernieuwde versie uit van de kaart. ■

www.mostmagyarul.nl

In de provincie Somogy, niet ver vanaf het Balatonmeer en idyllisch gelegen op een zonneplateau, ligt het dorpje **Somogyacsá**. Thuis van Artventures.

Al weer 14 jaar geleden is het dat Jean en Annerie voor het eerst met het dorpje kennis maakten. En ze waren er meteen aan verknocht, elk dorpje dat ze erna bekeken werd met Somogyacsá vergeleken. Ze waren het snel eens. In eerste instantie voor eigen familievakanties (zeven kinderen) werd het een en ander verbouwd en een zwembad aangelegd. Na verloop van tijd ontstond het idee bij Annerie, die kunstenaar is, om er met een groep schilders een week te gaan schilderen. En zo is het begonnen...

Actieve en creatieve avontuurlijke vakanties in Hongarije

Annerie verhuurt nu twee prachtige authentieke vakantievilla's met zwembad en een studio/appartement, voor vakanties het hele jaar door, doch met name in de zomervakantie. Er worden diverse creatieve workshops georganiseerd in de maanden mei t/m oktober. Voor wanneer je op vakantie bent of woont in de regio. Ook op locatie. Kijk voor meer info over de workshops in Hongarije op:

www.anneriemol.com/in-hungary

Wandelen met gids in met name de provincie Somogy, is in vele opzichten een belevenis. Prachtige wandelroutes zijn vakkundig uitgezet en leiden je door het glooiende afwisselende heuvelslandschap met uitgestrekte oerbossen, akkers en wijngaarden. De dagtochten variëren tussen de 15 en 25km.

Een fijne vakantie plek voor een mooie balans in ontspanning en creativiteit. Een plek om tot rust en dicht bij jezelf te komen door o.a. bewust te zijn van de perfecte natuur om ons heen (mindful). Aandacht voor het pure eten, zoveel mogelijk regionaal en in samenwerking met de plaatselijke bevolking. Met geweldige ondersteuning van haar man Jean, stopt Annerie al haar energie erin om zoveel mogelijk mensen kennis te laten maken met dit fantastische land met zijn gastvrije bevolking.

Zie voor meer informatie en mooie foto's:

www.creatiefhongarije.nl

Dromen, durven, doen!

Levendula, 2015

Ilse Smits woont sinds 2004 in Miklósi met haar twee kinderen (nu 20 en 22 jaar) en heeft daar een minicamping met 15 plaatsen. Ook verhuurt zij verschillende accommodaties zoals een appartement, een studio en vakantiehuizen. Vanaf dit seizoen komen daar twee bijzondere wijnberghuisjes bij. Zonder elektriciteit, met gefilterd regenwater in keuken en toilet en een wijnkelder als koelkast. Ze kocht de wijnberghuisjes om ze te redden en te behouden voor het dorp. Ilse vertelt:

Levendula, 2010

mooie dorp. De jonge mensen vonden de wijnen van pa wel lekker maar het vele werk dat komt kijken bij het maken van wijn was dan iets anders. Ook vanwege werk buiten het dorp van een aantal mensen en daardoor tijdgebrek raakten de typische wijnberghuisjes van Miklósi in verval. Dat vond ik heel erg want het was altijd zo leuk om te wandelen langs de wijnberghuisjes door de velden.

Jani had gezien wat ik met mijn eigen huis (een bouwval toen ik het kocht in 2004) had gedaan en drong er op aan dat ik het zou kopen. Hij had, denk ik, de hoop dat het dan wel goed zou komen. Wat moest ik ermee? Naast mijn camping en het op-

knappen van huizen voor anderen was mijn leven wel druk genoeg met twee opgroeiende kinderen... Maar eenmaal een keer in het huisje was ik verkocht. Ook al vanwege de prachtige locatie naast Jani, de heerlijke zonsondergangen en het feit dat

Cement en pleister wordt met de hand gemengd

Jani als ik het opknapte er ook weer mooier bij zat. Ik ging voor de bijl en kocht het als een soort statement in 2010. Maar aankopen en opknappen...daar zat wel even tijd tussen. De middelen waren er steeds

In de campingklo's wordt het water voor het metsel- en pleisterwerk de wijnberg op gebracht

niet want huis, camping en vooral de kinderen gingen uiteraard steeds voor.

In september 2014 had ik na veel rekenwerk het besluit genomen: Dromen, durven, doen! Zoals op een van de hartjes stond die ik al in een overmoedige bui had gekocht voor 'ooit' in een gereed gekomen wijnberghuisje. Hoe vaak was ik al in het huisje geweest en droomde dan van een

nieuwe zoldervloer, onder een nieuw dak en dan met een raam, daar waar nu een gat in de muur zat, en waar ik 's morgens dan het gordijn van open deed en uitkeek over de vallei... Ik zou het wit maken met lavendelblauwe luiken en kozijnen en het ook Levendula noemen. Campinggasten die op weg naar een proeverij of wijnbergfestival steevast ook even keken in het huisje, keken me bij mijn enthousiaste verhalen meewarig aan.

László, mijn steun en toeverlaat met al het bouwen, durfde de klus aan. Zonder elektriciteit en leidingwater en alle cement dus omzetten met de hand.... Water mochten

De keuken met de pomp met wijvat...

Zonder elektriciteit en leidingwater bouwt László Levendula bijna van de grond af opnieuw op!

we van Jani gebruiken dat najaar en het weer zat gelukkig enorm mee. We konden tot december doorwerken en het nieuwe dak met de hergebruikte pannen kwam er nog op voor de winterstop. József, mijn timmerman, maakte een prachtige trap en zo stond ik dan opeens mijn droom te beleven: het uitzicht vanaf de zolder over de vallei...

In april was natuurlijk alle water afgetapt uit de tanks op de wijnberg en moesten we creatief worden om water naar boven te vervoeren voor het metselwerk en de pleisterlaag. Met de aanhanger hebben we de klo's van de camping met water

gevuld en ondanks het gehots en geklots kregen we zo wel 70% van de hoeveelheid boven. De Hongaren moesten lachen natuurlijk dat Ilse het wijnbergpad zo lekker water gaf...

Met de hulp van Ton, een vriend met gouden handen, kreeg ik de andere droom voor elkaar: gefilterd regenwater uit een handpomp in het keukentje. Maar dan wél dat het uit een wijnvat lijkt te komen... want dat leek me zo leuk in een wijnberghuisje! Ook de wc op regenwater kwam er dankzij Ton. Zelf nam ik met zoon Robert al het beits-, wit- en verfwerk ter hand en knapte met veel geduld oude meubeltjes op.

Ik was erg trots en blij dat de mannen die het mogelijk maakte dit wijnberghuisje uit 1861 met zeer beperkte middelen op te knappen, samen op het grote openingsfeest afgelopen juli het lint doorknipten! Op dit feest waren alle Hongaarse wijnhuisjesburen en natuurlijk alle Nederlandse en Hongaarse vrienden en gasten aanwezig. Een hoogtepunt na al het harde werk. Inmiddels is aan de overkant van het dorp op de andere wijnberg nu ook Krumke (een schattig twee persoons wijnberghuisje) gerenoveerd en heb ik sinds vorig jaar ook Lepke, een wijnberghuisje waar ook zwaar verwaarloosde druivenstokken bij staan, die inmiddels zo vertroeteld zijn dat we er de eerste wijn van hebben. De bedoeling van dit project is dat de huisjes blijven bestaan en zichzelf als het ware onderhouden uit de inkomsten van verhuur aan gasten en verkoop van de wijn, zodat Miklósi mooi blijft voor de Hongaren, mijn gasten en ook een beetje voor mij. Het leuke is dat in het dorp nu ook de Hongaarse jonge mensen zich om de huisjes zijn gaan bekommeren en er op dit moment eigenlijk geen verwaarloosde huisjes meer zijn! Daar ben ik best trots op eigenlijk. Voor anderen misschien een kleine of onbeduidende droom, maar ik ben heel gelukkig als ik bij **Levendula**, **Krumke** en **Lepke** ben en besef dat ik dit kleine beetje cultuur voor Miklósi heb mogen bewaren!

Ilse Smits

Informatie over camping **La petite étoile**, Miklósi, Hongarije en de verhuurmogelijkheden: www.hongarijevakantie.com
Meer fotoreportages kunt u vinden op: <https://www.facebook.com/CampingLaPetiteEtoileHongarije/>

Smalspoorlijn Balatonfenyves - Somogyszénpál

Pal naast het station van Balatonfenyves bevindt zich een stationsgebouwtje van de voormalige Balatonfenyvesi Gazdasági Vasút met smalspoorlijn en driehoeksspoor naar een opstel terrein met loods. We hebben het over een ooit uit meerdere takken bestaand smalspoorlijnnetwerkje door de Turgászátak, een voormalige vlakte grenzend aan het Balatonmeer, dat door een vloed in een moerassig gebied veranderde. In 1860 begon men met het ontginnen van het drassige gebied. Het had niet veel gescheeld, of de trein reed in 2009 z'n allerlaatste rit, (zoals bij de smalspoorlijnen van Kecskemét en Nyiregyháza helaas wél gebeurde!). Maar zover kwam het gelukkig niet, dus gaan we maar eens rijden! Een schattig boerengroen geverfd mini-lokje, wat menig-scheepslui ongetwijfeld aan een stuurhut op een stalen boot doet denken, luisterend naar de naam Mk-48 is na terugkomst van de tegenrit al gedriehoek, weer vastgemaakt aan een ouderwets rijtuig, (met houten banken en een houtkachel) en heeft nog even alles van aankomst- naar vertrekperonnetje gesleept, (wie wil weten hoe zo iets eruit ziet en hoe het aan- en afzangeren gebeurt, gaat daar zelf maar een kijkje nemen!). Na het fluitsignaal en het omhoog gaan van een spiegelei zet de lok zich schuddend in beweging. De eerste 4 km van Balatonfenyves tot Imremajor werd tijdens het Interbellum al aangelegd. Voor de tractie gebruikte men paarden, waardoor een dagelijkse vaste dienst volgens plan niet haalbaar was. Dat veranderde na WO II, toen de door oorlog beschadigde lijn in 1950 werd opgeknapt en werd uitgebreid tot een voor smalspoorlijnen vrij omvangrijk net van 3 lijnen van in totaal 36 km.

De lijn voert door een afwisselend kaal en semi-bebost gebied. Halverwege ligt Központi Főmajor, waar twee jonge reizigers uitstappen. Vrijwel meteen buigt een lijn naar Táskai (en vlak

verderop bij Táskai elágazás een lijntje naar Csisztá Gyógyfürdő). De laatste twee zijn niet meer in bedrijf. Niet alleen vanwege te weinig animo voor treinvervoer van en naar eerstgenoemde plaats, (een dorp, vergelijkbaar met Somogyszénpál!) maar ook omdat de spoorstaven op de aftakking naar laatstgenoemde plaats ontbreken, nadat deze door onverlaten zijn gestolen. Tot 2002 hadden daar treinen, speciaal voor de badgasten gereden. We vervolgen de rit naar Somogyszénpál. Te Pálmajor stapte een wat oudere heer uit. Verdere dorpjes liggen er niet meer langs de lijn en na 40 minuten en 14 km boemelen over de scheve spoorstaven wordt Somogyszénpál bereikt.

Deze lijn, de laatste smalspoorlijn onder de vlag van de MÁV, behoort tot de groep van 29 onrendabele spoorlijnen, waar men graag van af wil. De overheid heeft deze lijnen nog een kans gegeven meer reizigers te trekken door 25% korting (Regionális Kedvezményés) op enkeltjes te bieden. Hierdoor wordt het tarief bij een doorgaand-kaartje altijd opgesplitst en beide delen bij elkaar opgeteld. Wel zijn er afgelopen najaar geluiden merkbaar om nog eens te kijken naar een mogelijke levensvatbaarheid van een aantal ooit gesloten smalspoorlijnen, wie weet dat na een treinrit een duik in het bad bij Csisztá genomen kan worden! ■

David Nijenhuis

Fietsrondje bij de Dráva via Felsőszentmárton, Drávasztára en Sellye

Het is bloedheet als wij besluiten een fietstochtje te maken vanuit ons huisje in Felsőszentmárton. Hongaren zijn verstandiger en zoeken de koelte van het huis of het meer. Wij willen langs de Dráva, maar die wordt tijdens onze tocht door bosschages grotendeels aan onze ogen onttrokken. Bij de rotonde in Felsőszentmárton, bij de gelijknamige kerk, fietsen wij links de Kossuth utca in. De gedetailleerde fietskaart van dit gebied is een uitstekende gids. Het wordt een mooie tocht en maar zelden ontmoeten wij anderen.

Wij fietsen recht door en houden links aan de Tábor utca. Als de weg in een vork verandert blijven wij de weg rechts vervolgen om dan het eerste pad weer links te gaan. Het is een wijds uitzicht over velden en bossen en af en toe een glimp van de Dráva. Wij blijven de dijk volgen tot wij aan onze rechterhand bij Révfalu utca komen. Daar kan een onverharde weg ingeslagen worden. Aan het eind staan enkele huizen en een monumentje dat herinnert aan de eerste wereldoorlog. De Hongaars-Kroatische grens is vlakbij. Op de kaart is zichtbaar hoe een hoekje van het land afgesneden wordt en dan vervolgens de rivier er weer is. De grens valt niet samen met de loop van de rivier, die een natuurlijke grens vormt.

Een nog weinig bekend fietsgebied: het Nationale park Donau-Dráva. Langs de Donau tussen Budapest en Mohács en de Dráva tussen Matty en Letenye zijn de afgelopen jaren tal van fietspaden gereed gekomen. In 2013 stuurden wij twee van onze medewerkers op fietsverkenningstocht in dit gebied. Zij publiceerden hun bevindingen in **Most Magyarul! Hongarije Magazine nr. 65 (januari 2014)**. In ons voorjaarsnummer 74 (2016) nemen wij u opnieuw mee naar de Dráva-regio en dan zal ook blijken hoever de aanleg van fietspaden op de rivierdijken inmiddels is gevorderd. In onderstaand artikel leest u alvast dat het prima fietsen is op de wegen en paden in de Drávavallei.

Er staat een pomp waar water uitgedronken kan worden, maar het is wel opletten geba-zen gezien de roestigheid, die op witte kleding afgeeft.

Terug naar de dijk. Wij vervolgen onze route tot de weg buigt naar **Drávasztára**. Rustig fietsen wij over de Rákóczi Ferenc utca tot wij bij de eerste weg Kossuth Lajos utca naar rechts afbuigen. Daar is een plein, waar wij onze dorst lessen met het water dat wij hebben meegenomen. Wij slaan links af en blijven op de Kossuth Lajos utca. Dorpsbewoners zien wij bijna niet.

Wij fietsen door tot **Drávaiványi**. Wij rijden het dorpje door en buigen met de weg mee naar rechts. Langzaam fietsen wij door tot het grotere dorp **Sellye**. Wij komen het dorp binnen op de Dráva utca en volgen de weg tot bij het Köztársaság tér. Ik koop in een klein winkeltje in mijn beste Hongaars ijsjes voor ons. In het parkje met een monumentje rusten wij in de schaduw en genieten van ons ijs. Wij stappen weer op onze fietsen en gaan links de Batthyá-

ny utca in. Iets verder op slaan wij links af de Dózsa György utca richting het dorp **Bogdása**. De weg is recht en naar verloop van tijd fietsen wij het dorpje in. Rechts af passeren wij weer een Kossuth Lajos utca, die ook door dit dorpje loopt. Hongaren zijn nog altijd gek op hun nationale helden. De zon brandt en wij zweten lekker. Gelukkig hebben wij genoeg water bij ons. Wij genieten van de omgeving, de rust en ooevaars die fourageren.

Wij blijven de weg volgen en gaan naar links richting **Drávafok**. De weg verandert tot Drávafok niet van naam. Daar wordt het de Vasút utca. Wij fietsen mee de Zrinyi Miklos utca op, maar willen niet naar het volgende dorpje **Lakócsa**. Wij besluiten een klein weggetje te volgen naar **Felsőszentmárton**. Wij slaan links af. Het is een rechte weg door de velden, die wij blijven volgen tot hij weer naar rechts afbuigt. Ook die volgen wij en dan doemt langzaam Felsőszentmárton weer op. Wij rijden de Fő utca op en komen weer bij ons startpunt. Het was een aangename tocht van drie uur. ■

Hans Warmerdam

Deze nieuwe fietskaart Donau/Dráva is verkrijgbaar bij onze bestelservice.

www.mostmagyarul.nl

Helló Halló Park in Erdőtarcsa

Aan de voet van de Cserhát en Mátra

In 2014 boekten wij een camping in het zuidwesten van Hongarije, maar we konden daar maar één week terecht en daarom boekten we ook een week op het HellóHalló-Park in Noord-Hongarije. Dit laatste park(je) beviel ons gezin zo goed dat we in 2015 terugkwamen voor drie volle weken.

De heenreis ging in twee dagen via Arnhem, Kassel, Leipzig, Dresden, Brno en Bratislava. We overnachtten in Tsjechië in een hostel. De tweede dag reisden we via Boedapest naar Erdőtarcsa. Hier werden we hartelijk ontvangen door het gezin Van Melsen: Paulus, Sylvia en hun kinderen Ivo en Jennefer.

Eerst tot rust komen

Om dat we een jaar lang druk waren geweest met werk en school, namen we ons voor de eerste dagen op het park(je) niets te doen. En zo ging het. Niets doen, dus zwemmen, trampolinespringen, spelen met de puppy's, en het aaien van de poezen en de paarden. Lezen in de zon, lezen in de schaduw. Bessen plukken, frambozen plukken. En weer lezen, zwemmen en zo voort.

Zo genoten we vier dagen lang van de enorme rust op en rondom het HellóHallóPark. Elke dag winkelden we even bij de plaatselijke minimarkt Mariann. We spreken elkaars taal niet maar middels aanwijzen en handgebaren begrepen we elkaar.

Erdőtarcsa is een dorp met ongeveer 500 inwoners. Met een vrouwelijke burgemeester, een minimarkt, een kleine supermarkt en een postkantoor. Daarnaast een plaatselijke kroeg. Het dorp is goed onderhouden, vele bloemen sieren de tuinen van de bewoners. Alle huizen zijn omheind met ijzeren hekken, met daar achter de waakhonden. Een bekend fenomeen hier in Hongarije.

Budapest

Na vier dagen zijn we zover, we gaan een dag naar Boedapest. Helaas zijn we vergeten om uit Nederland de reisgids over Boe-

dapest mee te nemen, dus nu bepalen we onze eigen route. Het unieke is dat je als toerist zelf prima naar en door Boedapest kunt reizen. Vanaf HellóHallóPark ben je er in 50 minuten. We zetten onze auto bij het Mammut-winkelcentrum neer en gaan te voet verder. Via het Vissersbastion naar de Kettingbrug, zeer imposant, en vandaar naar het Parlementsgebouw waar nog juist de laatste hand wordt gelegd aan de afronding van de renovatie. Je wordt stil van de aanblik van dit historische gebouw aan de Donau. Ook aan de fameuze koffiehuisen brachten we een bezoekje en natuurlijk aan de prachtig overdekte markthallen. Een absoluut Europese stad met rust, gemoedelijk-

heid, vriendelijke gastvrijheid. Het is genieten in Boedapest.

Te water

Het Balatonmeer is ietwat ver van HellóHallóPark (170 km). Een goed alternatief is het openluchtzwembad in Hatvan. Het is een mooi aangelegd badcomplex met volop schaduwmogelijkheden door de prachtige bomen rondom de drie baden waarvan één thermaalbad. De badgasten bestaan uit uiterst vriendelijke lokale bevolking en Hongaarse toeristen. Het is een sfeervolle familieaangelegenheid, er is geen overstemmende muziek, er klinkt geen onvertogen woord. Het is goed toeven hier.

Dagje Gödöllő

Gödöllő is een studentenstad, maar studenten zien we nauwelijks, zij hebben hun eigen campus. Een groot deel van de stad is gerenoveerd en ook hier staan overal bloeiende bloemen. Een lome dag in een rustige stad. Nu we er toch zijn gaan we ook naar het Sissi-Paleis. Hier wordt de rijke Habsburger tijd zichtbaar, de tijd van de Dubbelmonarchie: één keizer met heerschappij over twee landen: Hongarije en Oostenrijk. De echtgenote van de keizer, Sissi (Elisabeth) is bij ons alom bekend. Door vele, ook vrijwillige handen is het Koninklijk Paleis gerenoveerd. Het voelt heel bijzonder om hier te zijn, en ook waardeerden wij de grote tuin, waar het heerlijk wandelen is.

Buddha Sztupa bij Tar en Szentkút

De Buddha Sztupa bij Tar lijkt in eerste instantie een commercieel gebeuren. Maar het is juist klein en ingetogen. Het ligt tegen een mooie groene heuvel met op het hoogste punt de tempel. Hier komen mensen voor een retraite. De bewoners voorzien in hun eigen onderhoud door de gasten te ontvangen, door giften en met een klein restaurant aan het begin van het park. Alles doet er heel verzorgd aan en geeft een serene indruk. Het maakt je zelf ook stil van binnen.

Dicht bij de Buddha Sztupa ligt het bedevaartsoord **Szentkút** (Heilige put). Er is een openluchtkerk met daarnaast een kapel en klooster. We wandelen langs de kruiswegstaties de helling op naar een groot wit kruis. Van hieruit hebben we een prachtig en overweldigend uitzicht.

Hollókő

Ook brengen wij een bezoek aan het UNESCO-dorpje **Hollókő**. Als we omhoog wandelen, zien we een klifburcht met uitzicht op Slowakije, indrukwekkend. We lopen naar beneden om het oude dorp te bekijken dat gerenoveerd is in oorspronkelijke staat. Hier wordt ons een blik gegund in de vroegere Hongaarse cultuur.

De mensen van het HellóHallóPark

De eigenaren van dit ruime intieme zeer afwisselende park, Paulus en Sylvia, zijn gastheer en gastvrouw ten voeten uit. Zij laten beide op een geheel eigen wijze een totale bereidheid zien om het ons en andere gasten aan niets te laten ontbreken. Paulus geeft alle beschikbare informatie voor allerlei trips buiten de camping, hij functioneert als een plaatselijk VVV-kantoor.

www.hellohallopark.eu

Ook binnen de camping is ruimte voor allerlei activiteiten als je daar de behoefte toe voelt. Vruchten plukken, planten op het terrein water geven, de moestuin sproeien. De vier honden uitlaten, spelen met de honden.

Maar ook op de bijbehorende manege mag je onder supervisie van Sylvia de handen uit de mouwen steken: stallen uitmesten, paarden van hooi en brokken voorzien. Sylvia is met hart en nieren verbonden met de paarden en alle dieren op het park. Dat zie je ook in alles terug. Een mooie mogelijkheid van deze camping is dat je er kunt paardrijden, zowel binnen in de manege als op het open veld met Sylvia als bevolegde begeleider. Je ervaart de enorme betrokkenheid bij de dieren: Sylvia is een paardenvrouw in hart en nieren.

Paulus en Sylvia werken hard en maken lange dagen. Je merkt het echter nooit. Elke ochtend treden ze de dag weer met hun lach en inzet tegemoet. Hun kinderen Ivo en Jennefer helpen links en rechts ook mee en hebben daarnaast veel met onze kinderen opgetrokken.

De camping en het randgebieden

Het park(je) maakt een mooie ontwikkeling

door en er zijn ook heuse plannen voor de nabije toekomst. Je kunt gebruik maken van het luxe appartement, de B&B-kamer, huurcaravans maar ook van je eigen tent op de camping. Ruim maar intiem. Geen massabezoeken. Deze zomer is er een toilet- en douchegebouw bijgekomen voor het evenemententerrein. Tot in de puntjes verzorgd. Het is gezellig om met andere gasten te eten tijdens de door Sylvia en Paulus georganiseerde BBQ en de Hongaarse Pörkölt-avond (pörkölt is een hachee-achtige stoofschotel). Genieten van goed eten met een wijntje of biertje. Genieten en omgeven zijn door prachtige natuur en rust, ver weg van huis en haard, ver weg van al het geruis om je heen.

De omgeving is afwisselend, nauwelijks toeristen uit buitenland, je waant je in het Hongaarse dorpsleven. Afwisseling van bossen, glooiend landschap, akkerland en het imposante nabijgelegen Mátragebergte. Op het park zelf zie je zwaluwen, hoor je de kikkers in het vismeertje. Je hoort de krekels en voelt de rust en stilte.

Slot

Wij hebben hier drie weken vertoefd in het appartement met uitzicht over het park. Het heeft ons aan niets ontbroken, er was een totale rust en vanuit deze rust ontstonden de activiteiten. Geweldig! Wij hebben Hongarije en het HellóHallóPark in ons Hollandse hart gesloten!

Berna Holterman

Zie ook de volgende bladzijde.

Tja, dan neem je contact op met ondergetekende, een kaarten liefhebber en uitgever van dit magazine, die een officiële licentie heeft om kaarten te publiceren, en maak je gewoon samen een kaart, maar nu een waarop Erdőtarcsa, het dorpje in kwestie, voor de verandering het middelpunt is!

Wat doe je als het dorp waar je camping zich bevindt, nét naast de rand van alle mooie wandel- en fietskaarten uit de omgeving ligt? Als er wel een mooie kaart is van de Gödöllő-heuvels, van de Cserhát, van de Mátra, en zelfs van het eveneens nabijgelegen Börzsöny, maar niet van het daar midden tussen in gelegen dorp Erdőtarcsa?

Tussen de Cserhát en de Mátra, tussen Gödöllő en Gyöngyös...

En dat is trouwens geheel terecht: Erdőtarcsa ligt immers aan de voet van de Cserhát en bij de uitlopers van de Mátra en ook Budapest en het heuvelgebied van Börzsöny liggen niet ver weg!

De grote overzichtkaart die Paulus van Melsen, samen met echtgenote Sylvia eigenaar van Camping en manege HellóHálóPark in Erdőtarcsa, betrok van onze uitgeverij, is door Paulus voorzien van een aantal routes en extra namen en symbolen voor restaurants, pleisterplaatsen e.d. Zo zijn er nu al twee kastelenroutes ingetekend (blauwe stippellijn met pijlen voor de langere autoroute en rode stippellijn voor de fietsroute) met als beginpunt Erdőtarcsa, en uiteraard volgen er nog veel meer. In het dorp Erdőtarcsa zelf bevindt zich overigens ook een fraai kasteel dat door Paulus 'op de kaart is gezet'. Ook is er een uitkijktorenroute in de maak alsmede wandel-, MTB- en ruiterroutes. Maar voor deze laatste routes zal Paulus gebruik gaan maken van nog gedetailleerdere stafkaarten als uitgangspunt.

het webformulier op onze site www.mostmagyarul.nl, middels een e-mailtje naar info@hongarijmagazine.nl of gewoon een belletje naar **023 538 9461**. ■
Edwin van Schie

De kaart van Paulus van Melsen en Uitgeverij Hongarije Magazine zal natuurlijk worden verwerkt in het foldermateriaal dat aan de gasten van HellóHálóPark wordt verstrekt, maar ook heeft de camping het plan om een loeigrote versie van de kaart te laten maken, geprint op canvas, voor buiten bij de receptie!

Als u voor uw camping, B&B, hostel etc. ook belangstelling heeft voor een op uw omgeving toegesneden kaart, neemt u dan contact op met onze uitgeverij. Dat kan via

Toerisme Special 2017

Begin 2017 wordt deze Toerisme Special herdrukt en uitgebreid met een aantal nieuwe artikelen en een update van fiets- en wandelnieuws. Het plan is ook om samen met diverse Hongaarse organisaties weer een mooie stand neer te zetten op de jaarlijkse Fiets- en wandelbeurs, waar deze Special dan gratis uitgedeeld wordt aan ruim 20.000 bezoekers. U kunt erin deelnemen met een eigen gesponsord artikel of een advertentie. ■

Hongarije, regio Balatonmeer
fraai, romantisch **zomerhuis** met
fruitboomgaard, woonoppervlak 38m²,
wijnkelder 32m².
voor liefhebbers van natuur,
wijn, rust, water, kastelen, paardrijden
en wandelen door loofbossen.
Prijs incl. inrichting € 15.000,- k.k.;
i.valkenburcht@planet.nl;
+31620113974

Most Magyarul!

Tweetalig Hongarije Magazine Jaarabonnement € 21,-

In de komende nummers van 2016-17:

Over de groene grens, deel 3

Opnieuw spannende fiets- en wandelavonturen bij het voormalige IJzeren Gordijn langs de wijnbergen van het Sloveens-Hongaarse grensgebied.

Fietsen van Donau naar Tisza

De verbinding tussen twee grote rivierfietsroutes en de prachtige rivierdijkfietspaden in Zuidoostelijk Hongarije.

Hongaarse steden in beeld

Budapest, Eger, Kőszeg.

Rondom en boven het Balatonmeer

Fietsen en wandelen langs de wijnheuvels van **Badacsony** en de vele ruïnes en kastelen in het **Hoogland van Balaton** en genieten van vulkanische witte wijnen en heerlijke maaltijden.

Fietsen langs de Dráva

Update en nieuw artikel over de fietsroute langs de Dráva.

En verder

Hongaarse kastelen, monumenten, recepten, sprookje, muziek, literatuur, boeken en evenementen.

Alleszins de moeite waard een abonnement te nemen! Zie blz. 3.

Wandel- en fietskaarten Hongaarse regio's

Uitgeverij Hongarije Magazine biedt aan:

Diverse regionale toeristische kaarten: van alle heuvelgebieden, zoals Bükk, Börzsöny, Mecsek, de Vooralpen bij Kőszeg, het Balaton Hoogland, Vértes, Gerecse, Mátra, Zemplén, van andere regio's en van de meren (Fertő-tó, Tisza-tó, Balatonmeer) zijn bij ons gedetailleerde kaarten leverbaar. Ook hebben wij kaarten van diverse Nationale parken in voorraad. De kaarten kosten € 10,- ex. verzendkosten. U vindt ons de komende tijd ook op de diverse beurzen en festivals. Bestellen via www.mostmagyarul.nl of zie onze bestelservice op deze pagina.

Hongarije Magazine bestelservice (incl. porti)

- Beszéj Magyarul!** (beg.cursus+ CD) € 34,- 37,- (B)
- Holland nyelvkönyv:** Megszólalni+cd € 30,- 35,- (B)
- Kort overzicht Hongaarse grammatica** € 16,95 19,95 (B)
- Magyar-OK 1. kötet + munkafüzet** € 31,50 36,- (B)
- Magyar-OK 2. kötet + munkafüzet** € 31,50 36,- (B)
- Ragozó** werkwoordvervoegingen € 14,25 19,- (B)
- Nem csak novellák + 2 cd's** € 16,25 21,- (B)
- Cd Valentina Tóth, luxe uitgave, fraai kado** € 21,50 24,- (B-H)
- Cd Liederen van verlangen** (Edina Csüllög) € 12,50 15,- (B)
- Toeristische kaart (gratis) *Apart verzonden: € 2,40**
- Hungarolingua 3** (vergevorderden) € 20,- 25,- (B)
- Hungarolingua 3** (munkafüzet) € 20,- 25,- (B)
- Tudáspróba** € 10,25 14,- (B)
- Cd Kísérj utamon** (zie nr. 72) € 12,95 10,- (B, ex porti)
- Fiets- en wandelkaarten** (zie website) € 12,50 15,- (B)
- Kaarten Nationale parken** (zie website) € 12,50 15,- (B)

Beursprijzen: op evenementen betaalt u GEEN portokosten

Betalingen abo & bestelservice tgv Hongarije Magazine, Haarlem
Iban: NL34 INGB 0007 4640 43, (België: IBAN BE19 0000 9407 1812)
Svp uw bestelling ook doorgeven per tel. 023 538 9461 of info@hongarijmagazine.nl

(Na)bestelling Most Magyarul! Hongarije Magazine:

- 5 oudere nrs. naar keuze** € 10,- HUF 3300
- 6 nummers 2014-5 (65,67-69; 71-72)** € 18,- HUF 6000
- Abonnement 2016 (nrs 74-77 (incl. nr. 73))** € 21,-

